

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

ANULŪ L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorile nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

Nr. 267.

Vineri, 4 (16) Decembrie.

1887.

BrașovŪ, 3 Decembrie 1887.

Analizându articulu din Sălăgiu, ce l'am publicat în fruntea numărului de Mercuri, ajungem la nisce rezultate foarte nesatisfăcătoare și cari trebuie să nască în noi cele mai serioase îngrijiri pentru viitor.

Despre ce tracteză acestu articulu? Elu atinge o cestiune, care nu ne este tocmai nouă și care s'a ventilat mai multu său mai puțin în diaristica noastră: cestiunea estraselor matriculare.

Nu numai odată ni s'a raportat, mai vârtos din părțile sălăgiene și sătmărene, că funcționarii unguri dela administrația și dela justiția din acele comitate au introdus praca, se înțelege în mod arbitrar după tipicul lor de „teremtette”, ca să respingă toate actele părților private decă se alătură lângă ele estrase matriculare în limba română și nu în limba maghiară.

Este unu faptu foarte întristătoru, dăr rămâne faptu și nu se poate nega, că adecă omenii la noi au început a se obișnui cu asemeni călcări de lege și nu-i mai surprinde când aud, că în comitatulu cela și cela se comit acte de violență în detrimentulu dreptulu nostru de limbă. Până la unu punctu orecare se și poate explica luorulu acesta. Actele arbitrare ale autorităților unguresci s'au înmulțit mai alesu de vre-o câțiva ani încoe în așa mare măsură, încât în adevăr am ajunsu la unu punctu, ca nimicu să nu ne mai potă mira.

Dăr această împrejurare dureroasă nu justifică nicidecum indolența, cu care se portă cei mai de aproape interesați față cu asemeni acte de violență ale omenilor dela putere.

Și indolență trebuie să numimă acea neînțeleasă purtare a celor deopotrivă amenințați, care îi ține nemișcați pe locu, când se aprinde coșul casei lor.

Nu scim cum s'ar caracteriza locuitorii unei case mari, cari prindendu de scire, că într'o aripă a clădirei lor a izbucnit foculu, ar sta liniștiți cu mâinile în sinu dîcându-și: vedă cei ce locuesc în acea parte cum voru stînge foculu!

Credem că într'unu asemenea casu nici de indolență n'ar mai puté fi vorba, ci de ceva multu mai gravu.

Ei bine, într'o astfel de situațiune tristă se află bieții Sălăgieni când esclama unulu câte unulu nu ne putemă apăra!

E învederat, că decă se atacă o instituțiune, decă se atacă drepturile autonome ale biserice, apărea câte unu bietu preot, pe care-lu ajunge călcarea de lege, nu cumpănesce multu, protestulu și recursurile lui se punu ad acta și autoritățile mergu mai departe și nejenat pe cărarea apucată a violențelor.

Ba mai multu. Suntem informați, că nu numai odată încălcările dese ale drepturilor biserice au îndemnat pe înșiși episcopii de a adresa representațiuni guvernului. Și nici aceste representațiuni n'au avut o sorțe mai bună, decătu recursurile preoților din diferitele ținuturi mai amenințate.

Decă omenii noștri au început a se obișnui cu călcările de lege, atunci cum se nu se fi obișnuiți și cei dela guvern a pune toate protestele, representațiunile și plângerile Românilor ad acta, neluându-le în considerațiune?

Și decă vomu cerceta, care e cauza că așa ceva este cu puțință, nu vomu puté afla nicidecum alta decătu aceea ce o indică cu atăta durere sufletesă Sălăgienii în articulu memorat: unulu câte unulu nu ne putemă apăra.

Sau gânditu și s'au răsănditu Sălăgienii cum aru puté scăpa de pericolulu ce le amenință biserica cu distrugere, „căci părțile private neajungendu-și scopulu cu estrasele ce le primesc dela preot, vedu în acesta cauza neajunsulu lor și

preotulu este adus în colisiune cu poporul, pe care-lu păstorește” — și au ajunsu la următorulu rezultat:

„Să cere”, dîcî ei, „să punem umêru la umêru, să ne apărăm drepturile sante câte ni-au mai rămas și să nu lăsăm ca inimicul să facă o spărtură câtu de neînsemnată în zidulu cetății noastre, ca nu cumva din acea mică spărtură să se facă în grabă o portă deschisă, pe care inimicul să între după plac și să ne supere și turbure când va voi!”

Să punem dăr umêru la umêru. Acesta este marea acsiomă a tuturor celor ce se află în pericol și este clar, că numai acesta ne poate scăpa și pe noi de peire.

Dăr lucru dureros și de trei ori durerosu tocmai în punctulu acesta alu apărării comune omenii noștri documenteză o nedibăciă și o nepricepere de spăriat.

Până acum celu puțin bisericanii noștri mai aveau unu pretextu ôre-care slabu pentru a se scusa față cu neajunsurile cauzate prin procederile lor de unulu câte unulu. Era vorba de apărea drepturilor politice și când le dîceam să pună umêru la umêru, ne răspundeau că dîșii nu pot face opozițiune directă guvernului și nu pot face politică mare, căci nu voru să periclitizeze interesele biserice.

Ei bine, drepturile politice le-a dusu povoiulu maghiarisării violente și au mai rămasu drepturile biserice, cari asemenea suntu împresurate ađi de toate părțile de acestu povoiu.

Au ajunsu dăr să fiă în pericolu chiar interesele biserice. Cu ce aru mai puté dăr motiva bisericanii noștri, că nu a sositu nici acum timpul ca să pună umêru la umêru?

Și bine să însemnăm, că nu mai poté fi vorba aici numai de una seu alta din cele două biserice ale noastre, ci de amândouă, căci povoiulu se îndreptă cu aceeași vehemență asupra a mîndurora.

Nu mai încape nici o îndoielă că spărtura ce se va face în cetățuia biserice din Sălăgiu, va răsfla cu timpul tocmai la BrașovŪ.

Avemă însă înaintea noastră alte încercări de a face spărturi în dreptulu de autonomiă alu bisericelor române, la cari ne putemă provoca ca să dovedim, că cei dela Blăși suntu totu așa de amenințați ca și cei dela Sibiu.

Vomu aminti numai ordinațiunea ministrude culte și instrucțiune publică unguresc, prin care se ordonă episcopilor români de ambele confesiuni, ca să asternă toate actele despre destituirea vr'unui învățatoru acestui ministeru spre aprobare. Nu este acesta o spărtură flagrantă în autonomia bisericelor noastre?

Mai amintim ordonanța ministerială privitoare la adresele scrisorilor oficiose dintre autoritățile noastre bisericesci. Nu este și acesta o încercare de a escamota dreptulu de limbă alu ambelor biserice?

Și într'o cestiune de-o importanță atăt de mare principiară ce spectaculu ni se înfățișeză? Unulu câte unulu au interpretat ordonanța după cum i-a tăiatu capulu, și rezultatulu?

Sălăgienii au unu bun presemțu de acestu rezultat, când doresc să observăm în viitoru o astfel de purtare, ca „adversarul, vedendu-ne că ne cunoscem dreptulu și suntem solidari, să fiă mai cu respectu față cu noiși cu biserica noastră!”

Am ajunsu la unu punctu decisiv în viața noastră națională și bisericesă, acesta o sîmte făcare din noi.

Când ne vomu cunvinge odată pe deplin dela vlădică până la opincă, că unulu câte unulu nu mai putemă răsbi, ci trebuie să punem cu toții numărulu la umêru?

Nouă conferință militară în Viena.

Consultările militare din zilele din urmă s'au continuat alaltaeri într'o conferință, care s'a ținut sub președința Maiestății Sale, de față fiindu arhiducele Albrecht, ministrulu de războiu Bylandt-Reidt, șeful statului majoru generalu fr. Beck și mai mulți șefi de secțiune din ministrulu de războiu.

Cronica politică.

În 13 Decembrie n. s'a comunicat camerelor franceze mesagiulu președintelui Republicii ei. Elu constată mai întâiu, că alegerea sa însemnă voința țerei de a delatura ori-ce cauză de neînțelegere. Grija pentru interesele de viață ale patriei, pentru renumele seu înaintea Europei și pentru influința sa legitimă în afară a pretinsu unire, și același gându patriotic a făcutu să se concentreze toate voturile asupra unu singuru nume. Guvernulu se va strădui a ușura buna înțelegere și unirea dintre partidele republicane; ea va aduce țerei progrese bine cumpănite și reforme practice, cari au menirea de a încuraja munca națională, de a întări creditulu, de a face să înflorască afacerile și de a pregăti marea luptă de emulare industrială a anului 1889. Ea se va strădui de a îmbunătăți finanțele și de a restabili unu seriosu echilibru în bugetulu statului. Guvernulu se va îngriji cu totu adinsulu și de armată și flotă, a căroru onore și interese ne sunt în deosebi scumpe. Camerele dându sprijinulu lor guvernului, ca să-și potă realiza programulu voru da Europei gagiulu ferbinte dorințe a Franciei, de a contribui la întărirea păcii generale și ele voru ușura susținerea și dezvoltarea bunelor relațiuni a puterilor esteriore. Mesagiulu apelază la patriotismulu camerelor pentru a inaugura o politică de progresu, de liniștire și de concordiă. — Mesagiulu, precum scim, a fostu bine primitu de majoritatea camerelor.

Totu în 13 ale curentei s'a prezentat camerelor franceze noulu ministeriu Tirard. În camera deputaților întempină ministeriulu amicilor în centru, dreapta (monarhiștii) se ține rezervată, ăr stînga observă o atitudine de adversară a ministeriului. Se crede însă că-i voru da pace ministeriului încă în anul acesta 1887 și că până în anul viitoru nu se voru face încercări de a-lu răsturna.

Foia oficială din Berlinu publică o scrisoră a mareșalului curții prințului de coronă germanu Radolinski din San-Remo, care dîce că prințulu e mișcatu de multele dovêdi de simpatie ce i se dau, dăr auzind că acasă în patriă multe festivități publice și private nu s'au ținut din cauza suferinței sale, prințulu moștenitoru dorește că aceste în viitoru să se țină ca totdeuna, deorece îi este penibilu de a se gândi, că bôla sa, care se prevede că va dura încă lungu timp, produce o conturbare atăt de mare în viața publică.

Pentru ziua de ađi 15 Decembrie era hotărît să se începă discuțiunea proiectelor de lege militare în parlamentulu germanu. Ele voru fi date mai înteu negreșitu unei comisiuni spre esaminare.

Ambasadorulu rusu din Constantinopolu Nelidov a admoniatu pe Porta, că să plătescă restanța despăgubirei de războiu pe anii trecuți care se urcă la suma de 750,000 lire otomane. Se asigură că Nelidov stăruiesc să se plătescă neamănatu măcaru o parte din acesta sumă. Precum scim Turcia s'a obligat a plăti datoria ei în rate anuale de câte 350,000 lire.

Cursul la bursa de Viena
din 14 Decembrie st. n. 1887.

Rentă de aur 5%	98 05	Bonuri croato-slavone	105.75
Rentă de hârtie 5%	83.20	Despăgubire p. dijma de vin ungh.	98.75
Imprumutul căilor ferate ungare	148.—	Imprumutul cu premiu ungh.	121.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostii ungh. (1-ma emisiune)	93 75	Losurile pentru regulara Tisei și Segedinului	121.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostii ungh. (2-a emisiune)	—	Renta de hârtie austriacă	79.10
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostii ungh. (3-a emisiune)	112 25	Renta de arg. austr.	81 60
Bonuri rurale ungare	104.—	Renta de aur austr.	110 70
Bonuri cu cl. de sortare	103.50	Losurile din 1860	133 25
Bonuri rurale Banat-Timșu	103.50	Acțiunile băncii austro-ungare	875 —
Bonuri cu cl. de sortare	103 25	Act. băncii de credit ungh.	279.50
Bonuri rurale transilvane	103 50	Act. băncii de credit austr.	274.90
		Argintul — Galbini	—
		Impărătesc	5.97
		Napoleon-d'or	10.—
		Mărci 100 imp. germ.	61.90
		Londra 10 Livres sterlinge	126.30

Cursul pieței Brașov

din 15 Decembrie st. n. 1887.

Banconote românești	Cump. 8.52	Vend. 8.55
Argint românesc	8.48	8.50
Napoleon-d'or	9.95	9.98
Lire turcești	11.24	11.36
Imperiali	10.24	10.26
Galbeni	5.87	5.90
Scrisurile fonc. Albina 6%	101.—	102.—
" " " 5%	98.—	99.—
Ruble Rusești	110.—	111.1/2
Discutulă	6 1/2 — 8%	pe an.

Cea mai bună
Hârtie de țigarete
este veritabilul
LE HOUBLON
fabricată franceză
de **GAWLEY & HENRY, în PARIS**

A se feri de imitațiune.

Acastă hârtie se recomandă cu căldură din partea domnilor Dr. J. J. Pohl, D. E. Ludwig, D. M. Lippmann profesori de chimie la universitatea din Viena, pentru curățenia sa absolută și pentru că nu are în compoziția sa nici o materie stricătoasă.

17, rue Béranger, à PARIS

Care este cea mai bună hârtie pentru țigări?

Acastă întrebare foarte importantă pentru fii-care fumător de țigări s'a stabilit deja în modul cel mai nedubios. Nu este reclamă goală, ci un fapt constatată prin autorități științifice de primul rang pe baza analizei comparative a diferitelor hârtii de țigări mai bune, ce se află în comerț, că hârtia de țigări

„Les dernières Cartouches“

„DOROBANȚULU“

din fabrica **Braunstein Frères** la Paris, 65 Boulevard Exelmans,

este cu deosebire cea mai ușoară și cea mai escelentă.

După ce s'a stabilit această întrebare prin Dr. Pohl, profesor la facultatea tehnică în Viena, Dr. Liebermann, profesor și conducător al stabilimentului chimic de stat în Budapesta, și o analiză comparativă, făcută în Iulie 1887 după puncte de vedere nouă igienice de către Dr. Snyka, profesor de Hygiene la Universitatea nemțescă din Praga a produsă chiar rezultatul strălucit, că hârtiile de țigări „Les dernières Cartouches“ și „Dorobanțul“ sunt cu 23—74% mai ușoare, și că împărtășește fumului de tutun cu 23—77% mai puțin părți streine, ca celelalte hârtii analizate. Veritabilă este numai aceeași hârtie, a cărei Etichetă seamănă cu desenul aci imprimat și care poartă firma Braunstein Frères.

Fabrica a deschis un depozit pentru vânzare en gros hârtiei de țigări și a tuburilor țigări

Braunstein Frères,

Wien, II., Bez., Negerlegasse Nr. 3,

și se află aceste articole la toate firmele mai mari, cari au de vânzare asemenea mărfuri. 1—50

„ALBINA,“
Institutul de credit și de economii
FILIALA BRAȘOVU.

Primesc depuneri spre fructificare și plătesc pentru ele, amăsurat de puțin și plătesc pentru ele, 5, 4 sau 3 1/2 % interese;

cumpără și vinde scrisuri fonciare de ale „Albinei“ după cursul zilei, pe care totodată le recomandă p. t. publicului ca cea mai sigură și avantajoasă hârtie pentru plasarea de capitale;

escomptază cambii cu cel puțin două subscieri după calitatea lor cu interese de 6 1/2—8%;

escomptază cambii cu numai o subscriere decât acelea sunt asigurate prin ipotecă cu 7% interese;

acordă credite de cont curent cu 6 1/2 % interese; acordă împrumuturi pe mărfuri cari au o valoare stabilă și nu sunt supuse stricărei pe lângă interese dela 6 1/2—8% după suma împrumutului;

acordă împrumuturi pe toate efectele cotate la bursa din Budapesta Viena și Bucuresci, până la 85% a cursului lor pe lângă interese pe 6 1/2 %;

cumpără și vinde după cursul zilei monete;

primesc în comisiune cumpărarea și vinderea de ori-ce hârtii de valoare pe lângă cele mai ieftine condițiuni;

inchiriază pe teritoriul ce lă posedă lângă gara Brașov și care e prin sine în legătură nemijlocită cu gara însăși, atât locuri libere pentru depozitarea de marfă cât și cabine în magazinele sale sau magazine întregi, și primesc și cantități mai mici de mărfuri spre depozitare în magazinele sale.

Deslușiri detaliate se pot lua la cassa filialei și la bărbății de încredere a acesteia.

Ôrele de cassă sunt în fii-care și dela 9—12 a. m. și dela 3—5 p. m.

Localul „Filialei“ este în Brașov, piață Nr. 90. etagiul I.

Ū Sz. 511/1887.

Arverési hirdetmény.

A „Georg Türks Sohn“ csódtómege hitelezői által kinevezett hitelezői választmányak 1887 évi November hó 22-ik napján hozott határozata alapján a csódtómeghez tartozó leltározott ingóságok (butor és papirgyári berendezési tárgyak és papir-készletek és anyagok) értékesítése céljából ezen ingóságok valamint a csódtómeghez tartozó összes követeléseknek, nyilvános árverésutján leendő elárverezésére határidőtől tolyó 1887 évi December hó 19-ik napja, illetve illetve következő napjai mindenkör délelőtt 10 orakor tüzetik ki.

Miről a venni szándékok azon hozzáadással értesítettnek, hogy az árverés a helyszinén a Bolonya külvárosban fekvő „Türk“-féle papirgyár helyiségében fog megtartani, és hogy az ingóságok egyenként, de a lehetőségig nagyobb részletekben és a leltári becsáron alól is, de mindenkör azonali készpénz fizetés mellett fognak a legtöbbet igerőnek eladatni és birtokbe bocsáttatni.

Brassóban, 1887 évi December hó 7-én.

A hitelezői választmány és csódtónreggondnok felkérésére:

3—3

Nemes Péter, m. közjegyző.

„EQUITABLE,“

Societate de asigurare pe viétă în New-York (fondată în 1859).

Capitalul de asigurare la 31 Decembrie 1886 = 2,100 milioane franci. Statul averii la 31 Decembrie 1886 = 400 milioane franci. Percepțiuni de premii și dobândi în anul 1886 = 100 milioane franci.

Subdirecțiunea pentru Ungaria:

BUDAPEST, ANDRASSY-STRASSE Nr. 1.

Agentul general în Clușiu:

LEOPOLD HUNWALD.

4—6

Sare de beutú din isvorul
Kochbrunn-Wiesbaden

fabricată sub controla oficială a orașului Wiesbaden și a direcțiunii de cură.

Sarea de beutú din isvorul Kochbrunn-Wiesbaden conține toate substanțele tămăduitoare din Kochbrunn în formă concentrată. Dissolvată în apă ferbinte folosește întotdeauna ca apă de Kochbrunn. Delictura greutățile respiratorii și ale aparatului de mișcare, și este foarte recomandată pentru călători și pentru esporturi.

Prețului unei sticle fl. 1.20 v. a.

Mai departe asemenea oficială controlate: Pastile din sare de Kochbrunn-Wiesbaden cutia 60 gr. Săpunul de Kochbrunn-Wiesbaden 50 gr. bucata. Sare de Kochbrunn-Wiesbaden brută pentru băi fl. 1.50 v. a. per Kilo. — Trimiterea prin:

Wiesbadener BRUNNEN-COMPTOIR, Wiesbaden.

Singurul depozit general pentru Austro-Ungaria: Farmacia C. Brady, Kremser (Moraavia). Veritabil se află în Brașov la: Franz Kellern, farmacia la „Biserica Albă“, și Ferd. Jekelius, farmacia la „Speranță“. 1—4